

**АФРИКАНСКА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ (ASF) Е УСТАНОВЕНА В КИТАЙ
(бърза оценка на риска на Световната Организация по прехрана и земеделие към
ООН-ФАО)**

КРАТКО ОПИСАНИЕ

Африканската чума при прасетата е едно от най-опасните заболявания, което протича много бързо, с висока смъртност и огромни икономически загуби. Заболяването може да се разпространи чрез директен контакт или индиректно (дрехи, обувки, оборудване, съоръжения, транспортни средства, остатъци от храна от животински произход и други). Към днешна дата ваксинация не се прилага.

Първи случай на АЧС в Китай

На 03.08.2018 г. е обявено огнище АЧС в град Shenyang, район Shenbei New в провинция Liaoning. Животновъдният обект се намира на около 208 км. от границата с Корея и на 1 300 км. от Япония и 1 050 км. от Русия и 1 242 км. от Монголия. Предполага се, че вирусът е навлязъл чрез туристи или внесено заразено месо. Огнището е установено в сравнително малка ферма в окръг Шенбей, на около 120 мили (208 км.) от границата със Северна Корея (Фиг.1). От общо 383 свине, 47 са били мъртви. Ветеринарните лекари незабавно издават нареждане за забрана за движение/транспортиране на животните в засегнатата зона.

Фиг.1. Първо огнище на АЧС в Китай в провинция Шенян в североизточната част на страната.

Хронология на заболяването

За първи път заболяването е описано в Кения през 1921 година.

В Европа АЧС с генотип I навлиза през 1957 г. с огнища в Португалия, Испания, Малта, Франция, Белгия, Нидерландия и Италия.

На по-късен етап заболяването се разпростира до Карибите (1971-Куба и 1980-Доминиканската Република, 1978-Хаити и 1978 в Бразилия).

АЧС с генотип II навлиза през 2007 г. в Грузия, а оттам се разнася в съседни на нея страни Армения, Руската Федерация и Азербайджан.

През 2008 г. има единични докладвани случаи в Иран.

През 2012 и 2013 година африканската чума достига Украйна и Беларус.

През 2014 се разпростира до Полша, Латвия, Естония и Литва.

2017 година навлиза в Чехия и Румъния.

- През март 2017 година Руската Федерация е докладвала за пореден случай на огнища на африканска чума при свинете (АЧС) в Иркутск, което е на повече от 1000 км. от границата с Китай. **Този случай е първият описан на АЧС с такъв голям „скок“ с разстояние от хиляди километри;**
- През 2017 г. на семинар проведен в Китай са били дискутирани проблемите за АЧС, рамката за оценка на риска и методологията за превенция и борба;
- Популацията от диви свине е много важен фактор за разпространението на заболяването;

Китай е втората страна в света по производство и консумация на свинско месо. Навлизането на АЧС ще доведе до опустошителни последици в сектор свиневъдство и

евентуалното и разпространение до югоизточна Азия и Корея. По най-първоначални данни се счита, че шофьори са разпространители на заболяването.

Какви опасности и рискове носят шофьорите

Епидемиология на заболяването

АЧС е характерна за страните от Африка, където перзистира в силватичния цикъл между глиганите и кърлежите от род *Ornithodoros*. Първата поява на заболяването е през далечната 1921 г. в Кения, където е описана за първи път и носи името на английския учен Монтгомери. Много скоро след това достига Ангола и Южна Африка.

За периода 2007 г. до 20 юли 2017 г. са обявени повече от 5 445 огнища на заболяването, като 903 са само в Руската Федерация.

Наблюдение и контрол в Китай

Централният компетентен орган в Китай, който отговаря за мерките и контрола на заболяванията, това е Министерството на земеделието. Институтите и центровете директно комуникират с министерството. Китайският Център по контрол на заболяванията (ChCDC) по животните е отговорен за анализите и лечението, превенцията, контрола и идентификацията на животните. Центърът по здравеопазване и епидемиология при животните изпълнява следните по-важни мерки – епидемиологично проучване, диагноза и наблюдение на заболяванията, оценка за здравето на ветеринарните лекари, инспекция за качество на продуктите добити от живи животни и не на последно място комуникацията с всички заинтересовани страни.

Наблюдението на свиневъдните обекти се осъществява от ветеринарни лекари, които са на прякото подчинение на министерството на земеделието (повече от половин милион души). Организацията по ликвидиране на заболяването включва 146 гранични епидемиологични пункта, 304 национални информационни центъра, 250 сухопътни епидемиологични станции. Включени са и много други агенции на национално, регионално и местно ниво.

Мерки за контрол които се прилагат в Китай

- ✓ Превенция и контрол на високо вирулентните/патогенните заболявания и зоонози;
- ✓ Проследяване на здравния статус на животните;
- ✓ Добро управление;

Пробите от животните показали клинични признаци на АЧС са били изпратени за изследване в националната референтна лаборатория на Китай.

Производство на свинско месо в Китай

Страната е разделена на 7 географски области и е световен производител и консуматор на свинско месо. За 2014 година са консумирани повече от 57 милиона тона свинско месо.

Търговия

Китай търгува с живи свине с други страни чрез двустранно споразумение, в което са включени всички здравни и ветеринарни изисквания.

С износ на месо и месни продукти, Китай се нарежда на водещо място в световната търговия.

Популация от диви прасета

През последните години, в резултат от биологичното им поведение и антропогенния фактор, популацията на диви прасета в Китай е повишена. Източно азиатските диви прасета показват генетична устойчивост и адаптация към техните местообитания.

Предполагаеми /възможни/ пътища за проникване на заболяването в Китай

- Транспорт – сухопътни транспортни средства, самолети и кораби, превозващи храна, съдържаща заразено с вируса на АЧС месо;
- Легален или нелегален внос на свине (домашни и диви);
- Легален внос на заразено месо;
- Не спазени правила за дезинфекция на транспортните средства;
- Работници/мигранти (от Русия, Южна Африка, Зимбабве и Кения)

Като допълнение към описаните пътища за проникване на вируса на територията на Китай може да се добавят и: туристи идващи от страни, в които е регистрирано заболяването АЧС, пренасяне на контаминирана храна за собствена консумация, остатъци/отпадъци от самолети, кораби, влакове, фериботи и коли.

Устойчивост на вируса

Месо с кост и без кост	105 дни
Осолено месо	182 дни
Термично обработено месо (мин.30 минути на 70° С)	0
Изушено месо	300 дни
Пушено месо	30 дни
Замразено месо	1 000 дни
Охладено месо	110 дни
Карантия	105 дни
Кожа, мазнина, сланина	300 дни
Кръв (до 4° С)	18 месеца
Изпращения	11 дни
Заразени боксове	1 месец

Обобщение

- Предполагаемите източници за проникване на африканската чума по свинете в Китай са нелегален внос на живи животни, месо или месни продукти, граждани на Китай, които са били на работа и/или екскурзия в страни с обявени огнища на заболяването в Африка или Европа;
- Транспортни средства превозващи свине, които преди това са били транспортирали заболели животни и се явяват преносители на вируса на АЧС, който е много устойчив в околната среда, коли, влакове, самолети и кораби, както и отпадъци от тях;
- Североизточния район на Китай е най-уязвим;

- Дивите прасета се явяват ключов фактор; Попаднал веднъж в популацията от диви свине, вирусът може да перзистира трайно в тях и засегнатият регион да стане ензоотичен.
- Характерно за това заболяване е, че попаднало първо сред дивите прасета, то може вече лесно да навлезе и пренесе към домашните и липсата на биосигурност в задните дворове допълнително повишава риска за разпространение на болестта.
- **Няма лечение. Води до огромни икономически загуби. Спиране на търговията със свине, свинско месо и продукти.**

Център за оценка на риска по хранителната верига предлага да се спазват следните препоръки към собствениците на свиневъдни обекти (индустриални ферми и заден двор), ветеринарните лекари и останалите институции

1. Стриктно спазване на всички мерки за биосигурност, съгласно европейското и националното законодателство (Наредба 44, Закон за ветеринарномедицинската дейност, Директива 2002/60/ЕО на Съвета).
2. Използване на лицензирани транспортни средства за превоз на живи животни.
3. Събиране и уведомяване на регионално ниво (във всяка една Областна дирекция по безопасност на храните) на всички регистрирани превозвачи на живи животни и запознаването им със сериозността на заболяването.
4. Конфискуване от ветеринарните власти и умъртвяване по хуманен начин на всички неидентифицирани свине, които се транспортират без прилежащите документи за произход и неясен здравен статус.
5. Незабавно уведомление на ветеринарните власти в случай на намерени умрели животни и своевременното им извозване до екарисаж/инсиниратор.
6. Тясно сътрудничество между ловците и кметовете на населените места и ветеринарните лекари.
7. Засилен контрол на всички гранични пропускателни пунктове.
8. Задължителна дезинфекция на влизащите и напускащите страната транспортни средства.
9. Унищожаване на всички отпадъци от самолети, международни влакове, коли, фериботи и кораби.
10. Засилена информационна кампания.

11. Изготвяне на списък с всички страни, в които е констатирано заболяването и предоставянето му на органите на МВР.
12. Сътрудничество с министерството на туризма и министерство на транспорта. Голяма част от сезонните работници по курортите на Черноморието са граждани на Русия, Молдова, Румъния, Беларус и други.
13. Прозрачност и бързо докладване на съмнения за заболяването.
14. Комуникация и тясно сътрудничество между институциите, отговорни за борбата със заразните болести по животните.
15. В случай на навлизане на заболяването на територията на страната, забрана за провеждане на пазари, изложби и други открити мероприятия.

Литературни източници:

<http://www.fao.org/3/i8805en/I8805EN.pdf>

https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/animals/docs/ad_control-measures_asf_wrk-doc-sante-2015-7113.pdf

Изготвил:

д-р Силвия Пеева, главен експерт в ЦОРХВ, МЗХГ

08.08.2018 г.